

FATABUREN

Nordiska museets och Skansens årsbok

FATABUREN

NORDISKA MUSEETS OCH
SKANSENS ÅRSBOK

1963

*"Liten kvällsmusik i herrgårdsmiljö."
Från en konsert i Skogaholm på Skansen
den 14 juni 1962.
Foto Studio Antoni & Geblin.*

Redaktion:

GÖSTA BERG · SAM OWEN JANSSON

MARSHALL LAGERQUIST

Redaktör: Marshall Lagerquist

Omslagets färgbild visar ett utsnitt ur en miniatyr av J. H. Schildt med de svenska drabanterna invecklade i handgemäng med sachsiska trupper i röda uniformer under övergången av Düna år 1701.

Se Erik Andréns och Alf Åbergs uppsats Arvid Horns trofétavlor och övergången av Düna i denna årsbok.

La couverture en couleur représente un fragment d'une miniature de J. H. Schildt: Le passage de la Duna en 1701, avec la troupe des trabans suédois aux prises avec les troupes saxonnes aux uniformes rouges. — Voir dans ce même volume les explications de MM. Erik Andrén et Alf Åberg: Les deux tableaux ornés de trophées d'Arvid Horn et le passage de la Duna.

Tryckt hos Boktryckeri Aktiebolaget Thule, Stockholm 1963

Klichéerna från Grohmann & Eichelberg AB, Stockholm

Färgbilden av guldterrinen framställd hos Esselte AB

TVÅ SÄREGNA BLOMKRUKOR

En av de sista krukmakarna i Sverige, som vandrat som gesäll, heter Walfrid Wihlborg. Han föddes i Ronneby 1873 och började som krukmakaregesäll 1894 i Hörby. Hans gesällbok visar med betyg från 20 olika konditioner, hur hans färder gått kors och tvärs genom landet. Efter 23 vandringsår kom han som drejare till Steninge lervarufabrik i Uppland år 1917.

De härövan avbildade blomkrukorna, som har skänkts till museet, är av imponerande storlek (höjd 26 cm, diam. upp till 30 cm). Wihlborg tillverkade dem för egen räkning första året han var på fabriken. Numera pressar man alla blomkrukor, men ända till början av 1950-talet drejades de större krukorna.

Krukornas krusade kantdekoration är utmärkande för en gammal krukmartradition, som man finner genomgående i den drejade keramiken och som förmodligen lever kvar från den tid, då

lerkärnen formades för hand. Enligt Wihlborg gjordes denna krusning med ett träsken för att lätta upp kanten, som för hållbarhetens skull veks dubbel på stora kärn.

Dekoren är utförd i engelsk piplera och målades med pensel direkt på det läderhårda, obrända kärlet. Motivet är gjort på fri hand utan förlaga. Den vänstra krukans motiv föreställer fartyg i hård storm, där teckningen och detaljrikedomen är påfallande fin. Det påminner om 1850-talets dramatiska marinmåleri. Den högra krukans visar ett idylliskt landskap med en stuga inbäddad i grönska vid en lugn sjö med segelbåt.

Glasyren är en klarglasyr bestående av blyaska, Falu rödfärg, rödlera och rågmjöl. Rödfärgen och leran förklarar glasyrens gråbruna ton. De torra ingredienserna har blandats samman, varpå varmt vatten rörts i. Det varma vattnet fick rågmjölet att svälla, och glasyren blev då mer plastisk. Den lades sedan på med skopa.

Dessa blomkrukor är speciellt intressanta, eftersom de visar krukmakarens gedigna hantverkstradition och hur han kombinerar den med tidsbundet stilmåleri. De krusade kanterna och blyglasyrens sammansättning kontrasterar mot motivvalet.

Ann Resare

R é s u m é

Deux pots à fleurs exceptionnels

Les grands pots à fleurs représentés ici datant de 1917 sont l'œuvre d'un potier qui de 1894 à 1917 fut l'un des derniers à sillonner le pays comme compagnon. La décoration à main levée est composée en terre à pipe anglaise, le vernis est à base de cendre de plomb, rouge de Falun, argile rouge et farine de seigle dissoutes dans de l'eau chaude.